

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING DARSLARGA BO'LGAN QIZIQISHLARINI O'RGANISH BO'YICHA METODIK TAVSIYA

Nazarova Hanifaxon Mehmonboyevna

Namangan viloyati Namangan tumani 21-umumiy o'rta ta'lim maktabining boshlang'ich ta'lim fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarini fanlarga bo'lgan mustaqil va ongli fikrlashga o'rgatishda innovatsion texnologiyalar, boshlang'ich sinf o'quvchilarning qiziqishlarini o'rganish, axborot texnologiyalari va ilg'or pedagogik texnologiyalarning o'rni haqida batafsil bayon qilingan.

Kalit so'zlar: innovatsion texnologiyalar, pedagogik texnologiya, mustaqil fikrlash, ilg'or pedagogika, zamonaviy o'qitish.

Kirish:

O'quv-tarbiya jarayonlarini tashkil qilishda ham an'anaviy usullardan farqli ravishda, yangicha pedagogik yondashuvlarni o'zlashtirish va ta'lim jarayonida foydalanish zamon talabi sanaladi. Dars jarayonida yangicha muhitni takomillashtirish, zamonaviy ko'rgazmalardan, interfaol metodlardan foydalanib mazmunli olib borish kerak.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari boshqarishga moyil, qiziquvchan, ta'sirchan bo'lganliklari uchun ham o'qituvchidan o'quvchilarning yosh xususiyatlariga xos bo'lgan, darsni oson o'zlashtirishlarini, bilimlarni mustahkam o'rganishni kafolatlaydigan metodlarni tanlashi va foydalanishi talab qilinadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

Pedagogik texnologiyalardan foydalanishda ta'limning mohiyatini belgilash, ta'lim-tarbiyaning shakllari va vositalarini tayyorlash, o'quvchilarning bilimlarni keng egallashi va ma'naviy fazilatlarini o'zlashtirishga yo'naltirilgan topshiriqlar tizimini ishlab chiqish, ta'limning natijasi va o'zlashtirish darajasini aniqlash ularni ob'ektiv baholash uchun test vazifalarini tayyorlash kabilar tashkil qiladi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining pedagogik texnologiyalar asosida tashkil qilingan o'qish darslari vaqtida erkin va mustaqil fikrlash qobiliyati rivojlanadi. Mustaqil fikrlash qobiliyatining rivojlanishi natijasida, o'quvchilar atrof olamdagi, jamiyatdagi qonunlarni, hamda asardagi ijobiy va salbiy qahramonlar orqali insoniy fazilatlarini anglash, bilimlarni chuqur o'rganish, keng fikrlash, tegishli qarorlar qabul qilish ko'nikmalari shakllanadi.

Boshlang'ich sinf o'quv jarayonlarida o'quvchilarini ijodkorlikka o'rgatishning o'ziga xos psixologik xususiyatlari mavjud bo'lib, ular har bir bolada o'zgacha paydo bo'ladi. Psixologiyada shaxsiyatning xususiyatlari, o'zlarini doimiy tarzda namoyon

qiladigan muhim xususiyatlarning hamma turlarini qamrab oladi. Masalan, har bir kishi tasodifiy zarur ma'lumotlarni unutishi mumkin, lekin umuman olganda hammasi unutilmaydi.

Yagona holatlar belgilar xususiyatining mavjudligini ko'rsatmaydi. Qarama-qarshilikka uchragan insonlarning xarakteristikalari odat va bezovtalik kabi xususiyatlarni o'z ichiga olishi mumkin, lekin bu boshqalarga g'azablanishga qodir bo'lgan har bir kishi ziddiyatli shaxs bo'lishini anglatmaydi. Shuni aytib o'tish joizki, inson hayot tajribasini yig'ib oladigan hamma fazilatlar oladi.

Natijalar:

Hissiyot idrok, sezgi, xotira yordamida, shuningdek tafakkur va boshqalar bilan insonga hayotdan olgan taassurotlar zaxirasiga ega bo'lishni taqozo qiladi va ushbu sohada turli faoliyatlarni amalga oshiradi, shuningdek, mehnatning eng oliy darajasi sanalgan ijod bilan ham. Shunday qilib, mehnatning oliy shakli ijoddir. Har bir inson dunyoni idrok qiladi, tasavvur qiladi, yaqqolroq his qilib boradi.

Kuzatishlar orqali ko'pdan-ko'p taassurotlar olib, eshitib, o'qib xotirada ancha yorqin saqlab qolishga harakat qiladi. Bular asar yaratishda juda ham kerak, qaysiki, xotirada faqat o'z mazmunida borliqqa estetik, hissiy munosabat aks etib turuvchi voqealar aks etadi.

Irodaviy xususiyatlarning paydo bo'lishi, irodaviy imkoniyatlarni so'zsiz, quyidagi psixik jarayonlar - xayol, sezgi, xotira, tasavvur kabilar bilan bog'laydi. Shunday qilib, iroda katta kuch sifatida ijodni faollashtiradi, yuqori natijalarga erishishi va yana o'quvchining yetuk shaxs sifatida rivojlanishiga yuzaga chiqadi.

Mana shu zaruriy jarayonda o'qituvchi o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatlarini qulay muhitda to'la namoyon qilishlari uchun imkoniyat yaratib bera olsa, o'quvchilar birin - ketin muvaffaqiyatga erishib boradilar. Agar ta'lim berishda noto'g'ri metod yoki yo'nalish tanlansa, ya'ni o'quvchi tanqidga uchrasa bunday vaziyatda unda kreativ fikrlash ko'nikmalarini samarali takomillashtirish yoki rivojlantirish mumkin bo'lmaydi.

Muhokama:

O'quvchilarda kreativlikni odatga aylantirish orqaligina kreativ fikrlash ko'nikmasini muvaffaqiyatli rivojlantirish mumkin. O'quvchilarning fanlarga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularning aqliy va ijodiy tafakkurini, intellektual qobiliyatlarini shakllantirish, fanlararo bog'liqlikni ta'minlash, bugungi pedagogikaning asosiy vazifalaridan. Darslarni ilg'or pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish, o'quvchilarni mustaqil ravishda faoliyat ko'rsata olishga, axborot texnologiyalari imkoniyatlaridan oqilona foydalanishga o'rgatish, o'qitilayotgan fanni o'zlashtirish sifatini oshirish ustuvor vazifa sanaladi. Bu sohada boshlang'ich ta'limni o'qitishda ham turli xil uslublar foydalanilmoqda. Shulardan biri zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishdir.

Boshlang'ich sinf o'qish darslari uchun tanlangan mavzular o'quvchilarga kundalik hayot, va insoniy munosabatlar bo'yicha ham bilim va tarbiya berishni nazarda tutadi. Bular ichida hikoya janriga taalluqli asarlar alohida ajralib turadi. Ulardan ko'zlangan muhim maqsad o'zlikni anglash, istiqlol, Vatan va tabiat bilan bog'liq tuyg'ularni uyg'otishdir. Ijodiy qobiliyatlarni takomillashtirish masalasini tahlil etish ushbu konsepsiyaga kiritilgan tarkib bilan belgilanadi.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, psixologik nuqtai nazardan, boshlang'ich maktab yoshi ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish uchun sezgir davrdir. Boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar juda qiziquvchan, ular atrofdagi dunyo bilan tanishish istagi bor. Kattalar, qiziquvchanlikni rag'batlantirish, bolalarga bilimlarni yetkazish, ularni turli tadbirlarga jalb qilish bolalarning tajribasini kengaytirishga yordam beradi va tajriba va bilimlarni to'plash kelajakdagi ijodiy faoliyatning muhim shartidir.

Oddiy hayotda qobiliyatlar, birinchi navbatda, ma'lum bir kishining xususiyatlari sifatida paydo bo'ladi. Muayyan kishiga murojaat qilish, ayniqsa ta'lim jarayonida, biz qobiliyatlar rivojlanib, individual xususiyatga ega ekanligini ko'ramiz.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Dilova N.G. Pedagogik hamkorlik jarayonining mazmunk va uni tashkil etish tamoyillari. 2021.
2. Dilova N.G. . O'quvchilarning shaxsiy sifatlari - pedagogik hamkorlikning dastlabki tamoyili. 2021.
3. Qosimova K., Matjonov S., G'ulomova X., Sariyev Sh. Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarda qiziqishlarni o'rganish.T.,TDPU. 2008.
4. G'oziyev. E Jabborova. A "Faoliyat va xulq-atvor motivatsiyasi" T. 2003.